

Simon
Beckett

Mirties
kvapas

TYTO ALBA

Simon Beckett

Mirties kvapas

DETEKTYVINIS ROMANAS

Iš anglų kalbos vertė *Vytautas Petrukaitis*

VILNIUS 2023

Simon BECKETT
THE SCENT OF DEATH
Bantam Press, London, 2019

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt.

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama ši kūrinių, esančių bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

Copyright © 2019 by Hunter Publications Ltd
© Hilary Beckett, autoriaus nuotrauka
© Jokūbas Jacovskis, viršelio dizainas, 2023
© Vytautas Petrukaitis, vertimas į lietuvių kalbą, 2023
© „Tyto alba“, 2023

ISBN 978-609-466-747-3

I skyrius

Diduma žmonių tariasi pažįstą mirties kvapą. Esą yrantis kūnas skleidžia savitą, lengvai atpažįstamą kvapą – šleikštų kapo dvoką.

Jie klysta.

Irimas – sudėtingas procesas. Tam, kad kadaise gyvas organizmas virstų griaučiais, vien sausais kaulais ir mineralais, jis pirma turi leistis į sudėtingą biocheminę kelionę. Kai kurios susidarancios dujos nemaloniai veikia žmogaus pojūčius, jos tėra uoslės valgiaraščio dalis. Yrantis kūnas gali pagaminti šimtus kaičių organinių junginių ir kiekvienas jų turi savo ypatumų. Daugeliui jų, ypač susidarancių vidurinėmis kūno skaidymosi stadijomis, ypač organizmui pūvant ir pučiantis, būdinga neginčijama smarvė. Pavyzdžiui, etano trisulfido dvokas šiek tiek primena pūvančio kopūsto. Sviesto rūgštis ir trimetilaminas dvokia atitinkamai vėmalais ir švinkstančia žuvimi. Kita medžiaga, indolas, smirda išmatomis.

Tačiau mažesnės koncentracijos indolas skleidžia švelnų gėlių aromatą, didžiai vertinamą kvėpalų gamintojų. Heksanolio, dujų, susidarancių tiek ankstyvomis, tiek vėlesnėmis irimo stadijomis, kvapas yra panašus į ką tik nupjautos žolės, o butanolis kvėpia nukritusiais lapais.

Kūno irimo aromatas gali apimti visus šiuos kvapus ir būti toks sudėtingas kaip gero vyno. O kadangi mirtis yra kupina staigmenų, kai kuriomis aplinkybėmis ji gali pasiskelbti visiškai kitaip.

Kartais – kaip mažiausiai tikėtumeisi.

– Žiūrėkite po kojomis, daktare Hanteri, – įspėjo mane priekyje einantis Velanas. – Nulpsite nuo lentų ir prasmegsite kiau-
rai pro lubas.

Jam nereikėjo man priminti. Pasilenkiau po žema sija ir atsargiai pastačiau kojas. Panašioje į urvą palėpėje buvo kaip krosnyje. Dienos karštis susikaupė po šiferio stogu, o kaukė, kurią buvau užsidėjęs, sunkino kvėpavimą. Mano apsauginio kombinezono gaubto gumelė rėžėsi į veidą, rankos po glaudžiai priglundusiomis nitrilinėmis pirštinėmis atrodė slidžios ir sukaitusios. Dar kartą pamėginau nusišluostyti nuo akių prakaitą, bet pavyko tik išteplioti.

Senos lignonės palėpė buvo milžiniška. Ji ėjo visomis kryptimis ir dingo tamsoje ten, kur nesiekė akinamai šviečiantys laikini prožektoriai. Buvo paklotas takas iš aliuminio plokščių, šios linko ir kraipėsi nuo mūsų svorio kaušint jomis.

Vyliausi, kad perdangos sijos po plokštėmis nesupuvusios.

– Ar pažįstate šią Londono dalį? – per petį paklausė Velanas.

Detektyvo inspektoriaus tartis rodė, kad jis kilęs iš gerokai šiauriau, negu esame dabar, arčiau Taino upės negu Temzės. Buvo stambus kokių keturiasdešimties vyras. Kai mane anksčiau pasitiko, šiurkštūs žili plaukai ir barzda buvo drėgni ir prisiploję nuo prakaito. Dabar beveik visą jo veidą slėpė kaukė ir baltas kombinezonas.

– Nelabai.

– Taigi, į tokį rajoną ateini, nebent turėtum rimtą reikalą, ir net tada neitum, jei tik gali.

Jis pasilenkė, kad pralįstų po nuožulnia gegne.

– Saugokit galvą.

Pasekiau jo pavyzdžiu. Net per padėtas aliuminio plokštes vaikščioti palėpėje buvo sunku. Viršuje buvo priraizgyta storių medinių sijų, tik ir laukiančių pramušti kiaušą kiekvienam, kuris per mažai pasilenks, o seni vamzdžiai rangėsi skersai perdangos sijų kulkšnių aukštyje, pasiruošę stverti neatsargiai pastatytą koją. Retkarčiais kelią pastodavo pažiūrėti atsitiktinai sumūryti pajuodusių plytų kaminai, tad aliuminio plokštes teko pakloti aplink juos.

Nubraukiau šalin voratinklį, prilipusį man prie veido. Prisiškimšę purvo, jie karojo nuo šiurkščių gegnių lyg sudriskusios teatro užuolaidos. Dulkės palėpėje dengė viską, kadaise geltoną izoliacinę medžiagą tarp sijų paversdamos šlykščiai rudu dembliu. Jų dalelės sukosi ore, žvilgėdamos ryškioje prožektorių šviesoje. Jau dabar man atrodė, kad akys pilnos smėlio, nors buvau su kauke, jčiau jų skonį burnoje.

Pasilenkiau, kai virš galvos prietemoje veikiau pajutau negu pamačiau kažkokį staigų judesį, bet pasižiūrėjęs išvydau vien tamsą. Nusprendęs, kad tai tik mano vaizduotė, sutelkiau dėmesį į kur statau kojas.

Mūsų kelionės tikslą ženklino šviesų apskritimas priekyje. Ant sudėtos aplink kaminą platesnės aliuminio plokščių salelės stovėjo būrelis šviesų nutviekstų baltai apsirengusių žmogystų. Nuo jų sklido kaukių prislopinto pokalbio murmesys. Kriminalistas fotografavo kažką, gulintį jiems prie kojų.

Velanas sustojo prie pat būrelio.

– Ponia, atėjo teismo antropologas.

Viena iš būrelio atsigrėžė į mane. Dalelė veido, matoma virš kaukės, buvo išraudusi ir žvilgėjo nuo prakaito. Būtų buvę sunku pasakyti, kas po dukliu kombinezonu – vyras ar moteris, jeigu jau nebūčiau žinojęs, bet mes ne pirmą kartą dirbome kartu. Priėjęs pamačiau, kad ji stovi prie kažko, suvynioto į plastikinį lakštą. Vienas jo galas buvo praviras.

Iš jo spoksojo mumija virtęs rudas veidas išsišovusiais skruostikauliais.

Praradęs dėmesį nepastebėjau žemos gegnės ir trenkiausi į ją galva taip smarkiai, kad net dantys subarškėjo.

– Atsargiai! – įspėjo Velanas.

Pasitryniau galvą daugiau iš gėdos negu skausmo. *Gera pradžia*. Pustuzinis veidų abejingai žiūrėjo į mane virš kaukių. Tik moteris, į kurią kreipėsi Velanas, atrodė kiek prajuokinta, nes nuo kaukės slepiamos šypsenos aplink akis susidarė raukšlės.

– Sveikas atvykęs į Šventojo Judo Tado ligoninę, – tarė de-tektyvė vyriausioji inspektorė Šeron Vord.

Prieš dvylika valandų mane pažadino košmaras. Pašokau lovoje nesigaudydamas, kur esu, ranka automatiškai palietė pilvą, mat tikėjauisi užčiuopti pažįstamą lipnų kraują. Bet oda buvo sausa, tik su seniai užgijusio rando pėdsaku.

– Kaip tu?

Reičelė buvo pasirėmusi alkūne, delną susirūpinusi uždėjo man ant krūtinės. Pro storas užuolaidas sunkėsi dienos šviesa, ir kambarys tik dabar ėmė įgauti pažįstamą pavidalą.

Linktelėjau galvą jusdamas, kad kvėpuoju jau lėčiau.

– Atleisk.

– Vėl negeras sapnas?

Prisimčiau tamsaus kraujo burbulus ir saulėje žvilgantį peilį.

– Ne pats blogiausias. Pažadinau tave?

– Mane ir visus kitus.

Ji nusišypsojo, pamačiusi mano veido išraišką.

– *Juokauju*. Tik daveisi po lovą, niekas nebūtų išgirdęs. Tas pats sapnas?

– Neprisimenu. Kelinta valanda?

– Kelios minutės po septynių. Ruošiausi keltis ir išvirti kavos.

Košmaro likučiai vis dar buvo prilipę prie manęs lyg šaltas prakaitas, kai nuleidau kojas nuo lovos.

– Viskas gerai. Aš išvirsiu.

Šį tą apsirengęs išėjau ir tyliai uždariau miegamojo duris. Atsidūręs vienas koridoriuje lioviausi šypсотis. Giliai įkvėpiau mėgindamas atsikratyti sapno poveikio. Jis juk netikras, primčiau sau.

Tik ne šį kartą.

Name tvyrojo ankstyvo rytmečio tyla, įprasta prieš naujos dienos pradžią. Man pėdinant į virtuvę tylą pertraukė duslus laikrodžio tiksėjimas. Nuo koridorių dengiančio kilimo užlipau ant maloniai vėsių po basomis kojomis plytelių. Nors ore vis dar jutau vakardienos šilumą, mūrinės seno namo sienos nepraleido net bobų vasaros, kuria mėgavomės, karščio.

Pripyliau vandens į kavavirę, pastačiau ją ant viryklės, tada prisileidau į stiklinę vandens. Išgėriau prie lango, žiūrėdamas į sodą ir žalius laukus už jo. Saulė jau švietė neįtikimai mėlyname danguje. Tolumoje ganėsi avys, vienoje pusėje augo miškelis, medžių lapai jau dažėsi raudonai. Jie dar nepradėjo kristi, bet netrukus pradės. Vaizdas panėšėjo į suvenyrų parduotuvės nuotrauką – ten niekada negalėjo nutikti nieko blogo.

Tą patį galvojau ir apie kitas vietas.

Džeisonas savo ir Andžos antrą namą apibūdino kaip vasar-
namį. Gal jis toks ir buvo, palyginti su pagrindiniu jų namu –
milžiniška vila Londone, Belsaizo parke, – bet šitaip jis buvo
nuvertintas. Pastatytas iš šiltų Kotsvoldo kalvų kalkakmenių,
namas buvo senas, iškrikas, šiaudais dengtu stogu ir būtų pa-
puošęs namams ir sodui skirto žurnalo viršelį. Jis stovėjo pakraš-
tyje gražaus kaimo, kurio aludė didžiavosi „Michelin“ žvaigžde
ir kur daugybė „Range Rover“, „Mercedes“ ir BMW kiekvieną
savaitgalį susigrūsdavo siauroje pagrindinėje gatvelėje.

Kai Džeisonas ir Andža pakvietė mus praleisti ilgojo savait-
galio, nuogaštavau, kad gali būti šiek tiek nejauku. Juodu buvo
artimiausi mano draugai prieš mano žmonai ir dukrai žūstant
per automobilio avariją. Su Kara susipažinau per vieną iš jų po-
būvių, ir juodu buvo Alisos krikštatėviai, o aš buvau jų dukters
Mijos krikšto tėvas. Lengviau atsikvėpiau pamatęs, kaip puikiai
juodu sutaria su Reičele, bet retkarčiais kartu išgerti ar pava-
karieniauti visai kas kita, negu kelias dienas praleisti vieni kitų
draugijoje. Mudu su Reičele susipažinome vos prieš keletą mė-
nesių, per skaudų žmogžudystės tyrimą Esekso pajūrio pelkėse.
Nerimavau, kad gali pasirodyti keista, jog atsivežu ją paviešėti
pas draugus iš savo senojo gyvenimo, ir kad dėl bendros praei-
ties su Džeisonu ir Andža ji gali pasijusti atstumta.

Tačiau viskas susiklostė kuo geriausiai. Nors retkarčiais ir
pasijusdavau esąs keistai ne savo vietoje ir atrodydavo, kad se-
nasis mano gyvenimas nerimastingai susipina su naujuoju, tas
pojūtis netruko dingti. Tą savaitgalį praleidome vaikštinėdami
po Kotsvoldo laukus ir miškus, neskubėdami valgėme aludėse
ir ilgai, tingiai vakarojome. Tos kelios dienos buvo idiliškos vi-
sais požiūriais.

Jeigu ne tas košmaras.

Kava užvirė man už nugaros ir pripildė virtuvę savo aromato. Kai nukėlęs kavavirę nuo viryklės pyliau kavą į du puodelius, išgirdau girgždant laiptus – kažkas lipo žemyn. Man nereikėjo atsisukti – iš sunkių žingsnių supratau, kad ateina Džeisonas.

– Labas rytas, – pasisveikino jis. Atrodė apsilbausęs ir susivėlęs, kai įkėblino į virtuvę. – Anksti atsikėlei.

– Nusprendžiau išsivirti kavos. Tikiuosi, neprieštarauji.

– Jei tik yra puodelis man.

Jis sudribo ant taburetės virtuvės saloje ir vangiai mėgino pasitaisyti chalata ant savo stambaus kūno, bet netrukus jam pabodo. Tamsūs krūtinės plaukeliai kyšojo iš iškirptės ir šliaužė viršun iki ten, kur nebesiekė skustuvas. Atrodė, tarsi šeriuotas veidas ir retėjantys plaukai yra kito kūno.

Jis dėkingas suniurzgė paimdamas mano paduotą kavą. Mudu buvome pažįstami nuo medicinos studijų laikų, prieš mano gyvenimui pasukant kita linkme. Vietoj medicinos pasirinkau dažnai audringą teismo antropologo karjerą, o Džeisonas tapo sėkmingu chirurgu ortopedu, išgalinčiu nusipirkti antrą namą Kotsvolde. Ir jaunesnis būdamas jis anksti nesikeldavo, o prisidėjus metams tai nepakito. Kaip ir vynas, išgertas iš vakaro.

Jis gurkštelėjo kavos ir susiraukė.

– Gal gali patarti, ką reikėtų daryti sergant pagiriomis?

– Negerk tiek daug.

– Labai juokinga.

Jis vėl atsargiai gurkštelėjo iš puodelio.

– Kada judu su Reičele išvažiuojat?

– Tik šią popietę.

Iš Londono atvežiau mus savo „naująją“ mašina, naudotu, bet patikimu visureigiu, o grįžti turėjome tik tą vakarą. Tačiau

prisiminus, kad savaitgalis beveik baigėsi – ir mintis apie rytą, – krūtinėje liko kažkokia tuštuma.

– Kelintą valandą rytoj Reičelė išskrenda? – lyg perskaitęs mano mintis paklausė Džeisonas.

– Vėlų rytą.

Jis įdėmiai į mane pažiūrėjo.

– Gerai jautiesi?

– Žinoma.

– Ji bus ten vos kelis mėnesius. Viskas bus gerai.

– Žinau.

Jis vėl pažiūrėjo į mane, bet nusprendė šia tema nebesikalbėti. Raukydamasis priėjo prie sieninės spintelės, paėmė dėželę paracetamolio. Stambiais pirštais vikriai išlukšteno iš folijos juostelės dvi tabletes.

– Varge, man plyšta galva, – tarė atsikimšdamas butelį mineralinio vandens iš šaldytuvo. Išgėrė tabletes ir dėbtelėjo į mane.

– Tik nepradėk.

– Neištariau nė žodžio.

– Tau nė nereikia.

Jis pamojo ranka į mano pusę.

– Nagi, klok, kas tau neduoda ramybės.

– Kokia prasmė? Negaliu pasakyti tau nieko, ko dar nežinotum.

Dar studentas būdamas Džeisonas pasižymėjo didžiuliu apetitu. Dabar jis sulaukęs tokio amžiaus, kai maisto perteklius ima atsiliepti. Jis visada buvo stambaus sudėjimo, bet dabar išstorėjo, jo veido bruožai darėsi išpurte, ir tai derėjo prie nesveikos jo odos spalvos. Tačiau mes tik neseniai pratęsėme draugystę po kelerių metų pertraukos, ir aš neįstengiau kaip anksčiau prašnekti šia tema, tad nudžiugau, kai jis pats apie tai prakalbo.

– Darbe patiriu didelį spaudimą.

Jis gūžtelėjo pečiais žiūrėdamas pro langą.

– Mažinamas biudžetas, susidarė pacientų eilės. Tikras jo-
valas. Kartais pamanau, kad teisingai pasielgei tuo metu išėjęs.

Demonstratyviai apsidairiau po gražiai įrengtą virtuvę.

– Tau klojasi ne per blogiausiai.

– Žinai, ką turiu galvoje. Gal aš šiek tiek persistengiu, bet
esmė ta, kad nesu priklausomas nuo kokaino ar dar ko.

– Esu tikras, tavo pacientai už tai dėkingi.

– Maniškiei bent jau nėra negyvi.

Šis sąmojingas atkirtis lyg ir grąžino jam gerą nuotaiką.
Trindamasis pilvą jis pasuko prie šaldytuvo.

– Nori sumuštinio su šonine?

Mudu su Reičele išvykome po pietų. Džeisonas iškepė sek-
madienio kepsnį – jautienos šonkaulį, kuriuos su meile pri-
žiūrėjo, o Andža deserto pagamino morengų. Ji prisispyrė, kad
keletą pasiimtume kartu su storomis riekėmis kepsnio.

– Nereikės eiti į parduotuvę, – pareiškė ji, kai bandžiau at-
sisakyti. – Pažįstu tave, Deividai. Vos tik Reičelė išskris, tu arba
užmirši pavalgyti, arba tenkinsiesi tuo, ką rasi šaldytuve. Vie-
nais omletais gyvas nebūsi.

– Nemintu vien omletais, – atsakiau, bet net man pačiam šie
žodžiai nuskambėjo neįtikinamai.

Andža maloniai nusišypsojo.

– Vadinasi, neprieštarausi pasiimti ko nors papildomai?

Važiuodami atgal į Londoną mudu su Reičele tylėjome. Va-
karas buvo įstabus, Kotsvoldo laukai žali ir auksiniai, artinantis
rudeniui medžiai ėmė įgauti rausvai gelsvų atspalvių. Tačiau
automobiliu su mumis važiavo jos išvykimo kitą dieną šmėkla,
neleidžianti gėrėtis vaizdais.

– Išvykstu vos trims mėnesiams, – netikėtai pasakė Reičelė, tartum tęsdama pradėtą pokalbį. – O Graikija nėra toli.

– Žinau.

Ji buvo ganėtinai toli, bet aš supratau, ką Reičelė turi galvoje. Tą vasarą ji praleido galimybę vėl imtis jūrų biologės karjeros Australijoje. Liko su manimi, tad nesiruošiau skūstis dėl jos laikinų tyrėjos pareigų Egėjo jūros draustinyje.

– Lėktuvu – vos keturios valandos. Galėtum atskristi ir pabūti.

– Reičele, viskas gerai, dievaži.

Jau buvome sutarę, kad ji imsis naujų pareigų neblaškoma.

– Tai tavo darbas, turi išvykti. Pasimatysime po keleto savaitių.

– Žinau. Tiesiog nekenčiu šios dalies.

Nekenčiau ir aš. Įtariau, kad todėl Džeisonas ir Andža – ši turbūt labiau – pasikvietė mus savaitgaliui: kad negalvotume apie Reičelės išvykimą.

Tačiau dabar negalvoti buvo neįmanoma. Ji peržiūrėjo riboto pasirinkimo muzikos įrašus, kuriuos laikiau automobilyje.

– Kaip šita? Džimio Smito „Katė“?

– Gal ką nors kita.

Reičelė nebežiūrėjo į mano įrašų kolekciją ir įjungė radiją. Fone tylus pasakojimas apie alpukų auginimą iki kelionės galo pakeitė tylą. Laukai užleido vietą išsiplėtojusiems priemiesčiams, o paskui betoniniams ir plytiniais didmiesčio pastatams. Atsispyriau automatiškam instinktui važiuoti į savo senąją butą Rytų Londone. Beveik visą vasarą jame negyvenau, bet vis dar atrodė keista važiuoti kur nors kitur.

Kelias, į kurį įsukau, buvo juosiamas medžių ir tylus. Važiuodamas pro baltus karalių Jurgių epochos namus, stovinčius

miškinguose soduose, pasukau link iškilusių virš jų erzinaimai šiuolaikiškų daugiabučių. Balardo daugiabutis, pastatytas XX amžiaus aštuntajame dešimtmetyje, buvo labai kampuotas dešimties aukštų betoninis pastatas; dulso stiklo langai atspindėjo neryškią vakarinio dangaus versiją. Man sakė, esą tai svarbus brutalizmo architektūros pavyzdys, ir aš tuo tikėjau. Pastatas išties buvo kažkoks žvėriškas.

Sustojau prie vartų ir surinkau kodą. Kol laukėme, kada jie atsidarys, vangiai spoksojau į aukštais išdėstytus balkonus, bet tada suvokiau, kad Reičelė į mane žiūri.

– Kas?

– Nieko, – atsakė ji, bet lūpose pamačiau šypsenėlę.

Pravažiavęs pro vartus vėl sulaukiau, kol atsidarys elektrinės durys į požeminę automobilių aikštelę, ir sustojau man paskirtose vietose. Jau buvau gavęs šiurkštų namo komiteto laišką, kai neapsižiūrėjęs pastačiau mašiną ne savo vietoje. Laišku buvau įspėtas, kad tokie pažeidimai nebus toleruojami.

Balardo daugiabutyje būta daugybės taisyklių.

Liftu pakilome į šeštą aukštą. Prie pagrindinio įėjimo buvo registracijos stalas ir budintis durininkas, bet kadangi tik namo gyventojai turėjo leidimus į automobilių aikštelę, liftai čia nestodavo ir kildavo tiesiai į butus. Liftu durys atsidarė ir pasimatė plati laiptų aikštelė ir tikmedžio durys, išdėstytos dideliais tarpais ir sunumeruotos. Vaizdas man priminė viešbutį; ši įspūdi tik stiprino silpnas pipirmėčių kvapas – atrodė, kad jis visuomet ten tvyro.

Mudviejų žingsniai aidėjo nuo marmurinių grindų, kol nuėjome prie buto. Praleisdamas Reičelę pirmą, atidariau sunkias duris ir jas paleidau, o mums įėjus jos lėtai užsidarė tyliai spragtelėdamos. Kilimu klotas prieškambaris vedė į didžiulę virtuvę,

iš jos arkos pavidalo anga – į atviro plano valgomąjį ir poilsio kambarį. Čia buvo patiestas toks pat minkštas kilimas kaip prieškambaryje, tobulai besiderinantis su rausvai rudomis virtuvės grindų plytelėmis. Ant sienų kabojo abstraktūs paveikslai, o tamsiai ruda odinė sofa buvo tokia gili, kad galėjai joje paskęsti. Butas visais atžvilgiais buvo gražus, nepalyginti su kukliu butuku pirmame aukšte, kuriame gyvenau anksčiau.

Šio buto nekenčiau.

Jį man parūpino Džeisonas. Kitas jo ligoninės konsultantas pusmečiui kėlėsi į Kanadą ir nenorėjo palikti savo būsto stovėti tuščio. Jis nebuvo linkęs nuomoti jo per nekilnojamojo turto agentą, o kadangi aš – nenoriai – ruošiausi kraustytis iš senojo buto, Džeisonas pasiūlė padaryti vienas kitam paslaugą. Nuoma buvo absurdiškai pigi, ir nors Džeisonas tai neigė, įtariau, kad jis galėjo prisidėti ir prie to. Nenorėjau kraustytis į Balardo daugiabutį, kol įsikišo Reičelė. Piktomis žaliomis akimis ji tikino, esą nesaugu likti senajame bute. Kartą buvau jame užpultas ir vos nemiriau. Nejaugi aš tikrai nepaisysiu policijos patarimo ir rizikuosiu gyvybe iš kažkokio užsispyrimo ir išdidumo?

Jos žodžiuose buvo tiesos.

Prieš kelerius metus tokia Greisė Stračan subadė mane ir paliko ant mano paties durų slenksčio pamaniusi, kad esu negyvas. Smurtinga psichopatė Greisė, kaltinusi mane dėl brolio mirties, paskui dingo, ir niekas jos nebematė. Praėjo daug laiko, kol užgijo randai, ypač psichologiniai, bet aš pamažėle įtikėjau, kad pavojus praėjo. Sunkiai galėjai įsivaizduoti, kaip tokios nestabilios psichikos žmogus tokį ilgą laiką gali likti nesučiuptas, jei jam niekas nepadeda. Pradėjau manyti, kad ji tikriausiai negyva ar bent jau kur nors išvykusi iš šalies ir nebegali kelti grėsmės.

Paskui, kai anksčiau tais metais tyriau žmogžudystę Esekse, policininkai rado jos piršto atspaudą po mėginimo įsilaužti į mano butą. Buvo neįmanoma nustatyti, kada jis atsirado, – galimas daiktas, jis liko nepastebėtas po išpuolio su peiliu. Kita vertus, galbūt Greisė buvo grįžusi užbaigti to, ką pradėjo.

Net tada nenorėjau išsikraustyti. Prie paties buto nebuvo ypatingai prisirišęs – Greisės mėginimas mane nužudyti ir nepavykę santykiai su moterimi praeityje buvo du ryškiausi prisiminimai iš tame bute praleisto laiko, – bet išsikelti norėjau savomis sąlygomis. Antraip tai būtų buvę pernelyg panašu į pabėgimą.

Galop mane įtikino ne koks nors policijos patarimas ir net ne pavėluotai atėjęs savisaugos suvokimas. Tiesiog Reičelė irgi dažnai apsisistodavo tame bute.

Taigi rizikavau ne vien savo gyvybe.

Persikrausčiau į Balardo daugiabutį; mano pavardė nebuvo nurodyta gyventojų sąrašė. Reičelė ir policiją tenkino saugos sistemos ten, elektriniai vartai ir požeminė automobilių aikštelė. Jeigu Greisė Stračan iš tikro grįžo, jeigu kažkaip suuodė, kad likau gyvas, jai būtų sunku sužinoti, kur esu, tuo labiau arti prie manęs prisigauti.

Vis dėlto po to rasto piršto atspaudu daugiau jokių jos ženklų nebuvo pamatyta. Visų pirma, policija stebėjo mano tuščią butą, o tuščias jis buvo todėl, kad nesiruošiau jo parduoti ar išnuomoti, jeigu buvo tikimybė, kad Greisė Stračan į mane nusitaikiusi. Bet bėgant savaitėms butą imta stebėti menčiau. Per tą laiką aš įsitikinau, kad visas šis reikalas yra netikras pavojus, ir nusprendžiau grįžti, kai mano nuomos terminas saugiai, bet bedvasiame Balardo daugiabutyje baigsis. Dar turėjau pranešti šią žinią Reičelei, bet tai galėsiu padaryti vėliau – nesiruošiau gadinti mūsų paskutinio vakaro drauge.

Bet jį sugadino kai kas kitas.

Mano telefonas suskambo mums gaminant vakarienę; abu ryžtingai apsimetėme, kad kitą rytą Reičelė neišvažiuoja. Vakaro saulė paausino langus, metė ilgus šešėlius ir priminė mums, kad vasara baigėsi. Žvilgtelėjau į Reičelę. Jokių skambučių nesitikėjau ir negalėjau sugalvoti, kas galėtų skambinti sekmadienio vakarą. Ekране pasirodė Šeron Vord pavardė.

Reičelė kilstelėjo vieną antakį, bet nieko nesakė, tad paėmiau telefoną.

– Dėl darbo. Man nebūtina atsiliepti.

Nuo šypsenos jos akių kampučiuose susimetė raukšlytės.

– Ne, būtina, – pareiškė ji.

2 skyrius

Dauguma žmonių mano profesiją laikytų keista, net makabriška. Su numirėliais praleidžiu tiek pat laiko kaip su gyvaisiais, tirdamas keičiančius irimo ir skaidymosi poveikius tam, kad identifikuočiau žmogaus palaikus ir suprasčiau, kodėl jų būklė tapo tokia.

Šis pašaukimas dažnai būna tamsus, bet jis būtinas, ir pamatęs savo telefone Vord pavardę bemat supratau, ką tai reiškia. Ji buvo detektyvė inspektorė, kai su ja susipažinau – kai kūno dalis tikriausia šių žodžių prasme buvo palikta ant mano durų slenksčio. Tačiau ji neseniai gavo aukštesnes DVI – detektyvo vyriausiojo inspektoriaus – pareigas ir vadovavo vienai iš Londono policijos žmogžudysčių tyrimo komandų, taigi jei skambina sėkmadienio vakarą, tai ne norėdama pasišnekučiuoti.

Koks abejingas tapau, rodė tai, kad nepajutau beveik nė kruopelės susirūpinimo. Prieš keletą mėnesių ne kas kitas, o Vord įspėjo mane, kad mano bute rastas piršto atspaudas yra Greisės Stračan. Nuo tada mes retkarčiais susisiekdavome: ji pranešdavo man apie pažangą ieškant moters, kuri mėgino mane nužudyti. Arba, kaip paaiškėjo, tos pažangos stoką. Taigi man niekada neatėjo į galvą, kad ji galėtų skambinti dėl ko nors kito negu darbo.

Neklydau. Bleikenhite, Šiaurės Londone, apleistos ligoninės

palėpėje, rastas lavonas. Sena ligoninė daug metų nebebuvo naudojama, joje daugiausia glaudėsi narkomanai ir benamiai. Atrodė, kad nenustatytos tapatybės palaikai guli ten jau senokai, o prasta jų būklė byloja apie tai, kad reikia teismo antropologo. Man netoli, tad ar negalėčiau užsukti ir pasižiūrėti?

Atsakiau, kad galėčiau.

Ne taip norėjau praleisti paskutinį vakarą su Reičele, prieš prasidedant trims išsiskyrimo mėnesiams. Tačiau ji man pasakė būsiant geriau, jei dirbsiu, užuot abu liūdnais veidais slankioję po butą paskutinį vakarą drauge. Važiuok, paliepė ji, neveršk jų laukti.

Prieblanda virto sutemomis, kai nuvažiavau į Šv. Judo Tado ligoninę. Bleikenhito rajono nepažinojau, bet jo gatvės buvo įprastas daugybės kultūrų mišinys. Krautuvėlės, parduodančios maistą išsinešti, ir parduotuvės su Vest Indijos, Azijos ir Europos iškabomis varžėsi dėl vietos su nebeveikiančiais pastatais uždarytomis langinėmis. Kuo toliau važiavau, tuo jų gausėjo, kol galop gatvių žibintai apšvietė vien gatveles be gyvos dvasios. Tada privažiavau bekraštę aukštą sieną, einančią lygiagrečiai su keliu. Jos viršuje buvo senos geležinės užtvaros, pro jas kyšojo negenėtų medžių šakos, tarsi mėgintų ištrūkti. Pamaniau, kad galbūt tai parkas, bet tada atsidūriau prie įėjimo. Virš dviejų aukštų mūrinių vartų stulpų buvo išlinkusi surūdijusi kaltos geležies arka, joje didelėmis puošniomis raidėmis buvo parašyta „Šv. Judo Tado karališkoji ligoninė“.

Šalia ant vienišos sudriskusios vėliavos buvo skaudesnis užrašas „Gelbėkite Šv. Judo Tado ligoninę“.

Prie vieno iš mūrinių stulpų sargybą ėjo jauna policijos pareigūnė. Pasakiau savo pavardę ir palaukiau, kol ji patikrino, ar turiu leidimą patekti į ligoninę.

– Tiesiog važiuokite prievaža, – pasakė ji man.

Pravažiuavus pro arką mano priekiniai žibintai apšvietė ligoninės planą, tokį išblukusį, kad vos įžiūrėjau. Nelabai klydau, iš pradžių pamanęs, kad esu parke. Brandūs medžiai slėpė mūrinę tvorą; spėjau, kad čia būta žalių erdvių ir ligoninės pastatų. Dabar čia plytėjo dykynė. Kadaisė stovėję pastatai buvo sugriauti, abiejose pusėse liko vien netvarkingos plytų ir betono krūvos.

Jaučiausi, lyg važiuočiau per subombarduotą, neapšviestą ir žmonių apleistą miestą. Nuo tamsos gelbėjo vien mano automobilio priekinių žibintų šviesos. Medžiai ir aukšta mūrinė tvora užstojo gretimų gatvių šviesą, todėl ligoninės teritorija atrodė labiau izoliuota, negu buvo iš tikrųjų. Apvažiavęs griuvėsių krūvą pamačiau kieme priešais išlikusį ligoninės pastatą laukiančius policijos automobilius ir furgonus. Pastatas buvo karalienės Viktorijos laikų, trijų aukštų, su plačiais laiptais, nusileidžiančiais iš graikiško stiliaus portiko per namo vidurį. Iš pajuodusių mūrinių sienų nereginiomis akimis spoksojo lentomis užkalti langai. Nors pastatas buvo apgriuvęs, nuo jo vis dar dvelkė rūščia didybe. Lipdiniai buvo įmantriai išraižyti, portiką prilaikė mūrinės kolonos su kaneliūromis. Virš viso to iš staus stogo kyšojo kampuotas laikrodžio bokšto siluetas it koks rūstus pirštas naktinio dangaus fone.

Vėl pasakiau savo pavardę ir buvau nuvestas į policijos priekabą, ten apsilvilkau kombinezoną ir apsaugines priemones. Velanas pasitiko mane ant laiptų, vedančių prie pagrindinio ligoninės įėjimo, ir prisistatė kaip VTP – vyresniosios tyrimo pareigūnės – Vord pavaduotojas. Didelės grafičiais išmargintos dvivėrės durys buvo plačiai atvertos. Viduje buvo šalta ir drėgna. Dvokė drėgme, pelėsiomis ir šlapimu. Prožektoriai buvo pastatyti kadaisė buvusioje fojė; jie apšvietė dėmėtą, aptrupėjusį tinką

ir nuolaužomis nusėtas grindis. Vienoje pusėje stovėjo kabina stiklinėmis sienomis su užrašu „Ambulatoriniams ligoniams“.

Tačiau aplinkui išmėtyti tušti buteliai ir alaus skardinės bei laužų likučiai rodė, kad ligoninėje tebesama gyventojų. Mano žingsniai dusliai aidėjo, kai užlipau laiptais ir apėjau seniai nebenaudojamo lifto šachtą. Daugiau prožektorių buvo išdėliota kiekvienoje laiptų aikštelėje, kur apdulkėjusios iškabos rodė kelią į rentgeno, endoskopijos ir EKG kabinetus bei kitus seniai užmirštus skyrius.

– Tipiška ligoninė, – tarė Velanas uždusęs, kol pasiekėme laiptų viršų. Nors pastatas buvo vos trijų aukštų, dėl aukštų lubų lipome ilgai. – Net jeigu atėjai čia sveikas, kopimas gali tave pribaugti.

Jis pasuko ilgu koridoriumi, jame buvo išdėliota daugiau prožektorių. Praėjome pro nebenaudojamas palatas, už sunkių stiklinių jų durų įsprūdų juodavo tamsa. Po padais traškėjo tinkas, kai kur supuvusių lubų gabalai nukrito ir matėsi medinės lentelės. Čia, viršuje, tuščių skardinių ir butelių mėtėsi mažiau, bet be rimto reikalo niekas nebūtų taip ilgai kopęs.

Šviesos baigėsi prie ištraukiamų aliumininių kopėčių, keistai naujų ir žvilgančių tokioje purvinoje aplinkoje. Jos siekė staciakampę angą lubose, nuo kurios buvo paklotas plokščių takas į palėpę, kur laukė Vord su kitais savo komandos nariais.

Ir su lavonu.

Vėl įdėmiai į jį pažiūrėjau trindamasis į gegnę sutrenktą galvą.

– Mes kaip tik pradėdame, – pasakė man Vord. – Pažįsti profesorių Konradą?

Pažinojau, bet tik iš pavardės. Teismo patologas jau buvo garsi asmenybė savo srityje, kai tik pradėjau dirbti savojoje, ir pasižymėjo aršumu dėl ūmaus būdo. Jam buvo netoli septy-

niaisdešimties, bet sendamas netapo santūresnis. Jis nužiūrėjo mane virš kaukės žvilgančiomis akimis, suraukęs tankius žilus antakius.

– Džiaugiuosi, kad pagaliau galėjot prie mūsų prisidėti.

Jo balsas buvo sausas, spigus, tad buvo sunku pasakyti, ar jis priekaištuoja, ar ne. Man pasirodė, kad akies kampučiu vėl pamaciau kažkokį judesį palėpės prietemoje, bet šįkart nekrepčiau į jį dėmesio. Per vieną dieną apsijuokiau jau užtektinai.

Vord pažiūrėjo į mane pakėlusį antakius.

– Na, kadangi jau visi susirinkome, geriau kibkime į darbą. Nagi, judinkitės.

Ji nesivaržydama kumštelėjo arčiausiai jos stovinčiam kriminalistui. Visi ėmė slinktis darydami vietos man. Plokštės buvo išdėliotos aplink suvyniotą į plastiką kūną, kad būtų aikštelė darbui. Bet dėl žemų sijų ir kamino buvo sunku prasisprausti, o nuo šviesų aplinkui buvo nežmoniškai karšta.

– Ligoninė uždaryta jau daug metų, taigi čia būna vien benamiai ir narkomanai, – aiškino Vord, kai priėjau pasižiūrėti iš arčiau. – Čia vyko plataus masto prekyba narkotikais, kol prieš keletą mėnesių prasidėjo griovimo darbai. Galbūt matome mirtimi pasibaigusią narkotikų perdozavimo arba kivrčo auką, kurią kažkas mėgino paslėpti.

Viena ir kita įvykdavo dažnai. Pagalvojau apie išdžiūvusį kūną, pusiau paslėptą plastike.

– Kas rado palaikus – kas nors iš griovėjų komandos?

Vord papurtė galvą.

– Jie turėjo patikrinti palėpę, bet abejoju, ar įėjo taip toli į vidų. Ne, tai buvo kažkas iš šikšnosparnių gelbėjimo draugijos. Atėjo čia atlikti tyrimo ir rado daugiau, negu tikėjosi.

– Šikšnosparnių?

– Matyt, rudųjų ausylių kolonijos.

Jos balse pajutau pašaipias gaideles.

– Ši rūšis yra saugoma, todėl turime stengtis jų netrikdyti.

Pažiūrėjau į prietemą virš galvos. Vadinasi, tas judėjimas man anksčiau nepasivaideno.

– Nekilnojamojo turto plėtotojai ruošiasi visą ligoninę sulyginti su žeme ir pastatyti čia didelį biurų kompleksą, – aiškino toliau Vord. – Vietos gyventojai smarkiai tam priešinasi, taigi ta šikšnosparnių istorija yra naujausia iš virtinės priežasčių, dėl kurių gaištama. Protestuotojai netveria džiaugsmu, nes tai reiškia, kad Šventojo Judo Tado ligoninės egzekucija paskutinę minutę nukeliama. Kol šikšnosparniams bus rastos naujos patalpos, ar kas ten su jais daroma, visi griovimo darbai sustabdomi.

– Gal tai ir be galo įdomu, bet aš dėl to atšaukiau kviestinę vakarienę, – glaustai pareiškė Konradas. – Nenorečiau praleisti čia visą naktį.

Nepaisydamas pikto Vord žvilgsnio į jį, patologas sunkiai atsiklaupė prie lavono. Nuėjau į kitą pusę ir taip pat atsiklaupiau. Veidas po plonų plaukų aureole buvo sudžiūvęs lyg pergamentas. Akiduobės tuščios, nosies ir ausų likę tik galiukai. Pro pasklidusį po visą palėpę dulkių ir senos medienos dvoką iš plastiko prasimušė kitas – saldus ir šleikštokas.

– Akivaizdžiai jau senokai miręs, – tarė Konradas, tarsi komentuodamas orą. – Atrodo, kad visiškai mumifikavosi.

Ne visai, pamaniau, bet kol kas balsu tos minties neišsakiau.

– Ar tai natūralu? – Vord balse pajutau abejonę.

Patologas arba neišgirdo, arba nusprendė neatsakyti.

– Įmanoma, – atsakiau už jį.

Mumifikacija gali įvykti dėl daugybės priežasčių, pradedant

durpynų rūgštingumu ir baigiant labai dideliu šalčiu. Tik šiuo atveju priežastis buvo kitokia. Apsidairiau po tamsią palėpę ir pastebėjau, kad voratinkliai netoliese šiek tiek juda nuo kažkio silpno oro srauto.

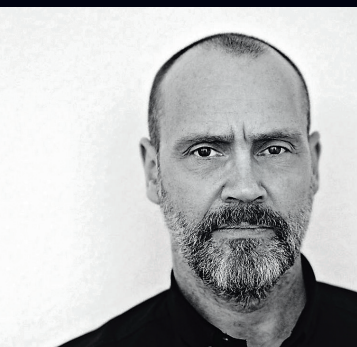
– Čia bemaž idealios sąlygos kūnui mumifikuotis. Jauti, kaip karšta čia, viršuje, o žiemą bus sausa. Tokioje didelėje palėpėje kaip ši stipri ventiliacija, tad oro srautas pakankamas drėgmei ištraukti.

Kol kalbėjau, Konradas atidengė daugiau plastiko, pasimate pečiai ir krūtinė. Kūnas gulėjo aukštielninkas, truputį persisukęs ir susirietęs plastiko klostėse it negyvas paukštis lizde. Lakštas tebedengė pilvą ir kūno apačią, bet aiškiai matėsi, kad žmogus nedidelis. Iš dydžio atrodė, kad tai arba paauglys, arba nedidelis suaugėlis. Vilkėjo vien sudriskusius geltonus marškinėlius trumpomis rankovėmis, suteptus skysčių, išsiskyrusių kūnui yrant. Iš rankovių kyšojo rankos ir plaštakos, iš kurių teliko sausgyslės ir kaulai. Kaip ir veido, į pergamentą panaši oda išdžiūvo ir panėšėjo į raugintą veršenių.

– Rankos atrodo lyg kažkieno sudėtos, – tarė Vord apžiūrinėdama, kaip panašios į paukščio koją rankos atrodo, tarsi sulenktos padėtos ant kaulėtos krūtinės, lyg kūnas ilsėtusi karste, o ne būtų suvyniotas į plastikinį lakštą. – kažkas nepagailėjo laiko tam padaryti. Tai rodo atgailą ar bent jau pagarbą. Galbūt tas, kuris tai padarė, ją pažinojo.

Ją? Nustebęs pažiūrėjau į Vord. Niekas nerodė, kad kūnas moters, o matant jo būklę tai galbūt nežinosime dar daug dienų. Nebent rastume kokį nors asmens dokumentą.

– Dar kiek per anksti vartoti moteriškosios giminės įvardį, kol nenustatėme lyties – jūs taip nemanote? – pareiškė Konradas niekinamai į ją žiūrėdamas.

Simon Beckett (Saimonas Beketas; g. 1968 m.) – pasaulinio pripažinimo sulaukęs britų autorius: jo detektyvai išversti į 29 kalbas, parduota daugiau nei 12 mln. knygų, jos figūruoja *The Sunday Times* ir tarptautinių bestselerių sąrašuose. Rašytojo karjerą S. Beckettas pradėjo dar 2002 m., kai dirbdamas žurnalistu apsilankė Tenesio

Lavonų ūkyje. Ši patirtis įkvėpė populiariausią jo knygų seriją apie teismo medicinos ekspertą Deividą Hanterį, ją pamėgo ir Lietuvos skaitytojai. „Mirties kvapas“ – šeštoji šios serijos knyga.

Teismo medicinos ekspertas Deividas Hanteris jaučiasi laimingas: santykiai su mylimąja Reičele klostosi sėkmingai, kaip ir jo, policijos konsultanto, karjera. Regis, teismo antropologas pagaliau gali džiaugtis gyvenimu. Deja, neilgai. Netikėtas detektyvės inspektorės Šeron Vord skambutis sudrumsčia jo idilišką laimę – Londone, apleistos Šv. Judo Tado ligoninės palėpėje, rastas lavonas, ir Deividas Hanteris yra kviečiamas jį ištirti.

Karalienės Viktorijos laikų ligoninė daug metų stovi uždaryta, dabar joje gyvena benamiai, narkomanai, anksčiau čia vyko ir prekyba narkotikais. Pradėjus ligoninės griovimo darbus aptinkamas beveik mumifikavęsis lavonas. Hanteris nėra tikras, kiek laiko kūnas gulėjo paslėptas palėpėje, tačiau aišku, kad tai jaunos moters palaikai. Staiga įlūžus palėpės grindims tyrėjai patenka į slaptą užmūrytą patalpą. Čia stovi trys lovos, o dviejose iš jų – du nejudantys kūnai. Kokių dar šurpių paslapčių atskleis ligoninė? Iš pirmo žvilgsnio nesudėtinga, Deividui Hanteriui įprasta byla akimirksniu taps jo gyvybei grėsmę keliančiu košmaru.

Šeštoji serijos apie Deividą Hanterį knyga, be abejonės, yra geriausias Simono Becketto trileris. — The Times

ISBN 978-609-466-747-3

9 786094 667473

TYTO ALBA

Pirkite internetu
www.tytoalba.lt